

_____

_____

**ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

**Το Ελληνικό μοντέλο των κοινωνικών υπηρεσιών
και η Ευρωπαϊκή εμπειρία**

*Απαγορεύεται η μερική ή ολική
αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς
και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο
χωρίς σχετική άδεια του Εκδότη*

ISBN: 960-02-1496-4

Copyright 2001 © **Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ**
Νικηταρά 2, 106 78 Αθήνα.
τηλ.: 38.22.496, 38.38.020 - Fax: 38.09.150

Φωτοστοιχειοθεσία-Φίλμ-Μοντάζ:
ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ Ο.Ε.
Σταδίου 60, Αθήνα
Τηλ.: 32.27.323 - Fax: 32.24.548

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.
Τηλ.: 24.03.850 - Fax: 24.03.852

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

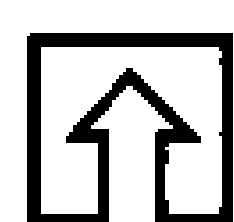
ΓΑΒΡΙΗΛ Ν. ΑΜΙΤΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΣΕ)

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Αρ: 118; 76822

ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Το Ελληνικό μοντέλο των κοινωνικών υπηρεσιών
και η Ευρωπαϊκή εμπειρία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ
ΑΘΗΝΑ 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κυριότερες Συντομογραφίες	15
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	17
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	21
1. Οι θεωρητικές και μεθοδολογικές παραδοχές του έργου	21
2. Η θεματική διάρθρωση της ύλης	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Η οριοθέτηση της κοινωνικής πρόνοιας	35
2. Η συγκρότηση των συστημάτων πρόνοιας	42
3. Οι προσανατολισμοί των συστημάτων πρόνοιας	46
4. Η εξειδίκευση του τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών	48
4.1. Η θεωρητική συζήτηση για τη λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών	50
4.2. Η νομική κατοχύρωση των κοινωνικών υπηρεσιών	55
4.2.1. Η συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος σε κοινωνικές υπηρεσίες	57
4.2.2. Η νομοθετική εξειδίκευση του δικαιώματος σε κοινωνικές υπηρεσίες	63
4.3. Η επίδραση των διεθνών μηχανισμών για τις κοινωνικές υπηρεσίες στην Ελληνική έννομη τάξη	70

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1. Οι βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής πρόνοιας	79
2. Η κατηγοριοποίηση των εθνικών συστημάτων στο πεδίο των κοινωνικών υπηρεσιών	84
2.1. Το Σκανδιναβικό μοντέλο	89
2.2. Το Κεντροευρωπαϊκό μοντέλο	90
2.3. Το Αγγλοσαξωνικό μοντέλο	91
2.4. Το Μεσογειακό μοντέλο	92
3. Η συνθετική αξιολόγηση της λειτουργίας των μοντέλων	93

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1. Εισαγωγή	97
2. Οι τεχνικές οργάνωσης και διοίκησης του δημόσιου συστήματος πρόνοιας	98
2.1. Το κεντρικό επίπεδο: Η ενεργοποίηση της κεντρικής διοίκησης	99
2.1.1. Οι επιτελικές αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας	99
2.1.1.2. Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας	104
2.1.1.3. Η διάκριση των προνοιακών υπηρεσιών από τις υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	110
2.1.2. Οι ειδικές αρμοδιότητες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	114
2.1.3. Οι επικουρικές αρμοδιότητες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	121
2.2. Το περιφερειακό επίπεδο	124
2.2.1. Οι παρεμβάσεις των Περιφερειών	124
2.2.2. Οι παρεμβάσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων	126
2.3. Το τοπικό επίπεδο	132

2.4. Η τυποποίηση των παρεμβάσεων των δημόσιων φορέων πρόνοιας	137
3. Η λειτουργία του ιδιωτικού τομέα πρόνοιας	140
4. Η ενεργοποίηση του εθελοντικού τομέα πρόνοιας	141
4.1. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις	145
4.2. Οι ιδιωτικοί φορείς παροχής κοινωνικής φροντίδας	148
4.3. Οι εθελοντικοί φορείς προνοιακού τύπου	149

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

1. Οι προνοιακές υπηρεσίες για παιδιά και νέους	154
1.1. Οι υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας	155
1.1.1. Οι παιδικοί σταθμοί	155
1.1.2. Οι παιδικές εξοχές	163
1.1.3. Ο θεσμός της τοποθέτησης ανηλίκων σε ανάδοχες οικογένειες	165
1.1.4. Ο θεσμός της υιοθεσίας	170
1.1.5. Ο θεσμός της επιτροπείας	176
1.2. Οι υπηρεσίες κλειστής φροντίδας	179
2. Οι προνοιακές υπηρεσίες για άτομα με ειδικές ανάγκες	182
2.1. Η παρέμβαση της Κεντρικής Διοίκησης	183
2.1.1. Τα Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων	184
2.1.2. Τα Κέντρα προστασίας με τη μορφή ΝΠΔΔ	189
2.1.3. Τα Κέντρα Προστασίας με τη μορφή ΝΠΙΔ	190
2.2. Η παρέμβαση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης	191
2.3. Η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	193
3. Οι προνοιακές υπηρεσίες για ηλικιωμένους	194
3.1. Οι υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας	194
3.1.1. Ο θεσμός των ΚΑΠΗ	195
3.1.2. Το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	197
3.2. Οι υπηρεσίες κλειστής φροντίδας	201
4. Οι προνοιακές υπηρεσίες για άλλες ομάδες - στόχους του κοινωνικού αποκλεισμού	202
4.1. Η παρέμβαση της κεντρικής διοίκησης	204
4.2. Η παρέμβαση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης	210

4.3. Η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	211
4.4. Οι κοινωνικές υπηρεσίες προς τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού	213
4.4.1. Οι υπηρεσίες κοινωνικής ενίσχυσης των Τσιγγάνων	214
4.4.2. Οι υπηρεσίες κοινωνικής ενίσχυσης των προσφύγων	220
4.4.3. Οι υπηρεσίες κοινωνικής ενίσχυσης των αστέγων	224

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

1. Οι προνοιακές υπηρεσίες για παιδιά και νέους	231
2. Οι προνοιακές υπηρεσίες για άτομα με ειδικές ανάγκες	235
2.1. Τα Κέντρα Περίθαλψης	235
2.2. Τα Κέντρα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης	236
2.3. Οι Στέγες Αυτόνομης Διαβίωσης	240
3. Οι προνοιακές υπηρεσίες για ηλικιωμένους	243
4. Η άμβλυνση της ανταποδοτικότητας για την παροχή ιδιωτικών υπηρεσιών	246

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

1. Η θεσμική κατοχύρωση των φορέων του εθελοντικού τομέα	249
1.1. Τα Φιλανθρωπικά Σωματεία	250
1.2. Τα Κοινωφελή Ιδρύματα	252
1.3. Οι Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες	254
2. Το πεδίο παρέμβασης των φορέων του εθελοντικού τομέα	259

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Η στελέχωση των υπηρεσιών	270
------------------------------	-----

1.1. Το προσωπικό της Κεντρικής Διοίκησης	270
1.2. Το προσωπικό της Περιφερειακής Διοίκησης	271
1.3. Το προσωπικό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης	271
1.4. Το προσωπικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	272
1.5. Η στελέχωση των ιδιωτικών φορέων πρόνοιας	272
2. Η εκπαίδευση των επαγγελματιών πρόνοιας	275
2.1. Οι δράσεις τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης στο πεδίο των επαγγελματιών πρόνοιας	283
2.1.1. Οι φορείς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	283
2.1.2. Οι φορείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	284
3. Η κατάρτιση των επαγγελματιών πρόνοιας	288
3.1. Τα προγράμματα αρχικής κατάρτισης στο πεδίο της πρόνοιας	289
3.1.1. Οι δράσεις αρχικής κατάρτισης στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας	290
3.1.2. Η κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των σπουδαστών	291
3.2. Τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στο πεδίο της πρόνοιας	297
3.2.1. Οι δράσεις κατάρτισης ανέργων	297
3.2.2. Οι δράσεις κατάρτισης των εργαζόμενων του δημόσιου τομέα	301
4. Η εξειδίκευση και επιμόρφωση των επαγγελματιών πρόνοιας	302
4.1. Οι παρεμβάσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας	304
4.1.1. Ο ρόλος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης	305
4.1.2. Ο ρόλος του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.)	309

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1. Οι θεσμικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο των κοινωνικών υπηρεσιών	313
2. Οι κοινωνικοπολιτικές παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο των προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών	319

2.1. Οι ρυθμίσεις του Κοινοτικού Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων	319
2.2. Η Σύσταση για τη φροντίδα των παιδιών	322
2.3. Η Σύσταση σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας	324
2.4. Η Σύσταση για τη σύγκλιση των στόχων και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας	326
2.5. Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	327
2.6. Η Ανακοίνωση για τους στόχους των πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού	330
3. Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο των κοινωνικών υπηρεσιών	332
4. Η επίδραση των δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Ελληνικό σύστημα κοινωνικών υπηρεσιών	340
4.1. Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις του Α' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης	342
4.2. Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης	345
4.2.1. Οι ειδικές δράσεις στο πεδίο των προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών	346
4.2.1.1. Οι επιδιώξεις των δράσεων	349
4.2.1.2. Η υλοποίηση των δράσεων	351
4.2.2. Οι παρεμβάσεις στο πεδίο καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού	353
4.2.2.1. Το περιεχόμενο των δράσεων	355
4.2.2.2. Οι φορείς υλοποίησης των δράσεων	358
4.3. Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης	360
4.3.1. Οι ειδικές δράσεις στο πεδίο της πρόνοιας	361
4.3.1.1. Οι δράσεις στο πεδίο των προνοιακών υποδομών	362
4.3.1.2. Οι δράσεις στο πεδίο των ανθρωπίνων πόρων	365

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧΤΟ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

1. Η εξέλιξη των θεσμικών παρεμβάσεων στο πεδίο της πρόνοιας	367
1.1. Οι απόπειρες μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας το 1988	367
1.2. Η αναδιοργάνωση του συστήματος το 1992	369
1.3. Η παρέμβαση στη ρύθμιση των σχέσεων δημόσιου – ιδιωτικού τομέα το 1995	374
2. Η θεσμοθέτηση του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας	377
2.1. Αρχές και επιδιώξεις του Συστήματος	379
2.2. Η οργανωτική διάρθρωση του Συστήματος	381
2.2.1. Η αναδιοργάνωση των δημόσιων φορέων προνοιακών υπηρεσιών	383
2.2.2. Η ίδρυση νέων φορέων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών	386
2.2.2.1. Τα Κέντρα Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας	386
2.2.2.2. Τα Κέντρα Εκπαίδευσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ)	387
2.2.2.3. Τα Κέντρα Στήριξης Αυτιστικών	389
2.2.2.4. Τα Προστατευόμενα Παραγωγικά Εργαστήρια (ΠΠΕ)	391
2.3. Οι μηχανισμοί υποστήριξης του Συστήματος	392
2.4. Η προώθηση καινοτομικών παρεμβάσεων	394
2.5. Οι προοπτικές εφαρμογής του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας	396

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ.ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Η ενίσχυση της ευελιξίας του συστήματος	403
2. Η εισαγωγή νέων κοινωνικών υπηρεσιών	408
2.1. Οι δράσεις κοινωνικής ενίσχυσης των τριγγάνων	409
2.2. Οι δράσεις κοινωνικής ενίσχυσης των προσφύγων	411

2.3. Οι καινοτομικές δράσεις καθολικής κάλυψης	416
3. Η ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	417
4. Η εξειδίκευση του ρόλου των εθελοντικών φορέων	423
5. Τα στάδια της αναθεωρητικής διαδικασίας	426

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 429

A. Ελληνική	429
B. Ξενόγλωσση	439

ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
Το Σ	Το Σύνταγμα (περιοδικό)

B. Ξενόγλωσσες

art.	article
BSHG	Bundessozialhilfegesetz
Ed. / Eds.	Editor / Editors
ESC	European Social Charter
Hg.	Herausgeber
I.L.O.	International Labour Office
NDV	Nachrichtendienst des Deutschen Vereins für öffentliche und private Fürsorge (περιοδικό)
NGO's	Non Governmental Organizations

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο τομέας των κοινωνικών υπηρεσιών, βασικός άξονας κάθε συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, αποτελεί στη χώρα μας ένα παραμελημένο πεδίο έρευνας και μελέτης. Παρά την ιδιαίτερα αυξημένη σημασία των μηχανισμών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και την άμεση σύνδεσή τους με καθημερινές ανάγκες και απαιτήσεις, η ερευνητική και επιστημονική κοινότητα δεν έχει προχωρήσει ακόμα σε μια ουσιαστική διερεύνηση του ρόλου και της λειτουργίας τους. Η προσέγγιση αυτή εξηγείται ερμηνευτικά με βάση τους περιοριστικούς όρους ανάπτυξης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα. Σε αντίθεση με το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τις τεχνικές προστασίας της υγείας, το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας παραμένει εξαιτίας της υπολειμματικής του εξέλιξης ένα ελάχιστο ελκυστικό πεδίο έρευνας, και μάλιστα όχι μόνο για τους νομικούς και τους οικονομολόγους αλλά και για τους κοινωνικούς επιστήμονες. Απουσιάζει μάλιστα από την Ελληνική βιβλιογραφία μία διεπιστημονική μελέτη για τη θεσμική συγκρότηση και τις αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του προνοιακού συστήματος.

Το κενό αυτό φιλοδοξεί να καλύψει η παρούσα μελέτη. Αντιστοιχεί σε μια τυποποίηση της φυσιογνωμίας και διάρθρωσης του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των κοινωνικών υπηρεσιών ως υπηρεσιών άμεσης κάλυψης κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών. Παράλληλα, παρουσιάζει αναλυτικά την Ευρωπαϊκή εμπειρία στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας, όπως συγκροτείται μέσω της κατηγοριοποίησης των εθνικών μοντέλων κοινωνι-

κών υπηρεσιών και της ανάδειξης των κύριων αξόνων οργάνωσης και λειτουργίας τους. Τέλος, καταγράφει τις τάσεις και προοπτικές ανάπτυξης μιας κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών, αναδεικνύοντας την επίδραση των θεσμικών και χρηματοδοτικών μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εξέλιξη των εθνικών συστημάτων.

Οι επιδιώξεις της μελέτης δεν περιορίζονται όμως σε μια απλή περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης ή σε μια παρουσίαση των βασικών αξόνων της ιδεολογικοπολιτικής συζήτησης για το μέλλον των κοινωνικών υπηρεσιών. Λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα αξιολόγησης των υφιστάμενων πολιτικών και επισήμανσης ενδεχομένων κενών ή στρεβλώσεων, το θεματικό πεδίο της μελέτης διευρύνεται σε ζητήματα αναδιοργάνωσης και μεταρρύθμισης του μοντέλου των κοινωνικών υπηρεσιών που εφαρμόζεται σήμερα στην Ελλάδα. Προχωρεί έτσι στο σχεδιασμό ενός πλαισίου νομικών, κοινωνικοπολιτικών και οργανωτικών αρχών που ουσιαστικά κατευθύνεται στην υιοθέτηση της εκσυγχρονιστικής διαδικασίας για την προσαρμογή των κοινωνικών υπηρεσιών σε νέες ανάγκες και απαιτήσεις.

Η διεύρυνση των θεματικών αξόνων της μελέτης επεκτείνει και τις κατηγορίες του αναγνωστικού κοινού στις οποίες απευθύνεται. Η ανάπτυξη των αρχών οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας συγκροτεί ένα γνωστικό πεδίο που καλύπτει τις απαιτήσεις φοιτητών και σπουδαστών στους τομείς του δικαίου κοινωνικής ασφάλειας, της κοινωνικής διοίκησης και πολιτικής, της διοίκησης μονάδων υγείας και πρόνοιας και της κοινωνικής εργασίας. Με γνώμονα τις ιδιαίτερα αυξημένες απαιτήσεις «σύνθετης γνώσης» στο πεδίο αυτό, η μελέτη περιλαμβάνει μάλιστα ειδικά κεφάλαια για τη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών και την αξιοποίηση των δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η τυποποίηση των εθνικών μοντέλων κοινωνικών υπηρεσιών και η συστηματοποίηση των πορισμάτων της συγκριτικής έρευνας παρέχουν ερεθίσματα περαιτέρω διερεύνησης που μπορούν να προσεγγιστούν από μεταπτυχιακούς φοιτητές στους τομείς του κοινωνικού δικαίου και των Ευρωπαϊκών σχέσεων καθώς και σπουδαστές της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (ιδίως του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης). Πρόκειται για ένα αντικείμενο έρευνας που αναμένεται να αναπτυχθεί

άμεσα τα επόμενα χρόνια, εξαιτίας της διεθνοποίησης και των εθνικών πολιτικών κοινωνικής πρόνοιας και της ανάγκης εντοπισμού καλών πρακτικών στη λειτουργία άλλων μοντέλων.

Η αξιολόγηση της λειτουργίας του συστήματος κοινωνικών υπηρεσιών και η τυποποίηση των βασικών αρχών ενός νέου συστήματος συνθέτουν, από την άλλη πλευρά, ένα πεδίο μελέτης για τους σχεδιαστές και τους εφαρμοστές κοινωνικής πολιτικής στη χώρα μας. Για το λόγο αυτό, τα σχετικά κεφάλαια παρουσιάζονται με περισσότερο αναλυτικό τρόπο, υιοθετώντας μεθοδολογίες και τεχνικές που μπορούν να αποτελέσουν περαιτέρω άξονες συζήτησης μεταξύ των φορέων της κεντρικής διοίκησης, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

Φιλοδοξία του παρόντος έργου είναι να εξασφαλίσει ένα βασικό εργαλείο στους ενδιαφερόμενους για την οργάνωση και διαχείριση του εθνικού μοντέλου κοινωνικών υπηρεσιών, παρέχοντας παράλληλα τη δυνατότητα περαιτέρω διερεύνησης των προοπτικών θεσμικής και κοινωνικοπολιτικής μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Ο προσεκτικός αναγνώστης θα συμβάλει δημιουργικά στην ανάδειξη των κύριων προβληματισμών που διατρέχουν τη μελέτη, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την κατανόηση της λειτουργίας του Κοινωνικού Κράτους στην Ελλάδα και την αξιοποίηση των μηχανισμών του Κοινωνικού Δικαίου.

Αθήνα, Μάιος 2001

ΓΑΒΡΙΗΛ Ν. ΑΜΙΤΣΗΣ

